

[Axel Dam.]

hvad maaske selv den højtærede Indenrigsminister maa antages at kunne forstaa, hvis han vil søge at forstaa Modstandernes Synspunkter i Stedet for boltre sig i Vittigheder, hvorved han jo nok kan forskaffe sig Tingets Munterhed, men neppe forskaffe sig eller bestyrke den Højagtelse, som vi ifølge Forretningsordenen her i Tinget er pligtige til at give Udtryk, naar vi henvender os til eller omtaler *den højtærede* Indenrigsminister.

Fraenkel: Der er et enkelt Punkt, som flere Gange er kommet frem under Debatten, men som man er gaaet let hen over, nemlig Indskrænkningen af Rigsdagsmændenes Antal, idet man vistnok har forudsat, at den almindelige Stemning er for en saadan Indskrænkning, hvad jeg ogsaa tror, den er. Jeg vil nu gerne give Udtryk for en noget anden Opfattelse af dette Spørgsmaal. Jeg taler naturligvis ikke om Problemet: Etkammersystem eller Tokammersystem, det er noget helt andet, men om Nedskaeringen af Rigsdagsmændenes, først og fremmest Folketingsmændenes, Antal. Og naar denne Nedskaering har en vis Stemning for sig for Tiden, ligger det vist i, at det i det hele taget er Nedskaeringstider og Sparetider, og at Nedskaering er blevet et Stikord, som Folk render rundt med uden at tænke paa, at man dog ikke kan leve hverken af at skære ned eller spare eller leve billigt — det er helt andre Ting, der skal til. Dette overfører man nu til Rigsdagen, og selvfølgelig gribes denne Tale om Nedskaeringen af Rigsdagsmændenes Antal af en Presse, som altid tager den Bold, der kastes til den, i Stedet for at den dog ogsaa en Gang imellem skulde prøve paa selv at kaste Bolden. Jeg tror, det er forkert at lægge saa megen Vind paa Spørgsmaalet om Nedskaering af Folkerepræsentationen, hvis man da, notabene, vil en Folkerepræsentation. Men Folkerepræsentationens Idé har vi jo hørt rose i høje Toner her, og hvis man altsaa vil den, tror jeg, den forudsætter en vis Talrigbed, navnlig i Folkeforsamlingen. Hvis man stiller det Spørgsmaal: Hvad er Forudsætningen for absolutistisk Styre, og hvad er Forudsætningen for parlamentarisk Styre? vil man meget let se det. Thi Forudsætningen for absolutistisk Styre er ganske simpelt den Idé, at i den ene, Kongens Person, er alt, hvad der hedder Viden, Indsigt, Retfærd, alle gode og fortræffelige Egenskaber samlede. Ideen derimod i den parlamentariske Forfatning er

den, at alt dette findes spredt netop over hele Befolkningen, i alle Klasser af Befolkningen, og at man saa søger gennem en mere eller mindre udviklet almindelig Valgret at samle det alt sammen i Rigsdagen som i et Bækken. Men hvis jeg har Ret i disse Betragtninger, er det dermed givet, at dette Bækken maa være af noget Omfang; at Medlemmerne paa Rigsdagen maa være til Stede i et ret betydeligt Antal. Meningen kan selvfølgelig ikke være, at den enkelte skal forstaa sig paa alt; men at een skal bære sin særlige Indsigt og en anden sin til det fælles Arbejde. Og ud fra den Betragtning tror jeg, man skulde tænke alvorligt over, hvorvidt det var rigtigt at indskrænke, i nogen væsentlig Grad i hvert Tilfælde, Antallet af Rigsdagsmænd. Jeg taler her fuldstændig upersonligt, fordi min Tid frem er saa kort, at Spørgsmaalet ikke har nogen som helst praktisk Betydning for mig. Men det har stor Betydning alligevel for den Gerning og de Institutioner, jeg er kommet til at holde af under Arbejdet her.

Der var en Del andet, jeg havde tænkt mig at tale om. Men Tiden er saa fremskreden, at jeg tror, Herrerne helst ser, at Debatten slutter, og saa bliver der vist for Resten heller ingen Bukser af det Skind.

Indenrigsministeren (Kragh): Det fremgaar til Overflod af den Debat, der er ført her i Dag, at de forskellige Partiers Ordførere ikke, saaledes som jeg bemærkede, da jeg forrige Gang havde Ordet, har fremsat noget som helst, der tjener til at uddybe den Kritik, der i forrige Rigsdagssamling fremførtes mod det foreliggende Lovforslag. Der er ikke fremført noget som helst, der aabner nye Udsigter ud over Valgproblemer og Valgmetoder. Derfor kunde jeg i og for sig indskrænke mig til at gentage, hvad jeg sagde, da jeg forrige Gang havde Ordet, at det af det hele fremgaar, at den teoretiske Undersøgelses Tid faktisk er endt. Lovforslaget, som her foreligger, er et Regeringsforslag, som vi anmoder Partierne om nu at tage Stilling til. Maatte det da vise sig, at der paa nærværende Tidspunkt ikke var Vej frem til at naa en virkelig dybtgaaende Ændring i den Valgmaade, vi førtes ind paa i 1920, har jeg derom sagt, at saa maa vi afvente bedre Tider. At de vil komme, nærer jeg ikke nogen som helst Tvivl om, thi Urimeligheden i den nuværende Valgordning kommer til at staa klarere for et stedse stigende Tal af Vælgerne paa Grund